

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Prosjektbeskrivelse – tiltak for ørret i Elingårdsbekken i Fredrikstad

Prosjekt naturtiltak i 2026

Dato 28.04.2026, revidert

Innhold

1	Innledning	3
2	Rammevilkår	4
2.1	Målsetting	4
2.2	Kostnadsramme.....	4
2.3	Føringer i vedtatt handlingsplan	4
3	Elingårdsbekken – tiltaksområde i 2026	4
3.1	Fakta om Elingårdsbekken	5
4	Tiltak – beskrivelse og gjennomføring	6
4.1	Temporært vandringshinder – kulvert under Ytterstadveien.....	7
4.1.1	Tiltak 1.....	7
4.1.2	Tiltak 2.....	9
4.1.3	Tiltak 3.....	11
4.2	Temporært vandringshinder, gjerde på tvers av bekken	11
4.2.1	Tiltak 4.....	11
4.3	Absolutt vandringshinder - foss opp til Mølledammen	13
4.3.1	Tiltak 5.....	13
4.4	Sparsomt med gytegrus i delområde 1 - 6.....	15
4.4.1	Tiltak 6.....	15
4.5	Foreløpige resultater fra el-fiske oppstrøms Mølledammen	16
5	Referanseliste	18
6	Vedlegg 1: Fremdriftsplan for tiltak for ørret i Elingårdsbekken 2026 (foreløpig)	0

1 Innledning

Virksomhet Miljø og landbruk har fått tildelt om lag 300 000 kroner til naturtiltak i 2026. Tiltak som er vedtatt i gjeldende «Kommunedelplan for naturmangfold 2018 - 2026» og «Handlingsplan for bekker 2021–2025» (1), skal prioriteres. Andre tiltak kan vurderes dersom oppdatert kunnskapsgrunnlag gir faglige begrunnelser for det.

I møte i faggruppe natur den 15.01.2026 ble følgende naturtiltak valgt ut:

Tiltak	Ansvar	Kostnadsramme
Myrrestaurering	Mia	150 000
Tiltak for ørret	Christine	100 000
Blomstereng og pollinerende insekter, artsrike veikanter	Christine	50 000

Figur 1 Oversikt over naturtiltak, ansvar og foreløpig kostnadsramme

Det er en tydelig føring om at det må foreligge en konkret og gjennomførbar plan for hvordan tildelte midler skal brukes. Denne prosjektbeskrivelsen skal dokumentere og synliggjøre hvordan midlene planlegges brukt på ett av de tre utvalgte naturtiltakene nemlig «*Tiltak for ørret*».

Det er utarbeidet en fremdriftsplan (10) som vedlegg til prosjektbeskrivelsen. Planen vil oppdateres fortløpende og beskriver planlagte aktiviteter i 2026 knyttet til tiltak for å forbedre leveforholdene for sjøørret i bekker i Fredrikstad. Den skal vise prosessen fra kartlegging til ferdigstilling. Samarbeidet mellom kommunen, NJFF Østfold og OJFF er sentralt gjennom hele arbeidet. Fremdriftsplanen skal sikre at nødvendige tillatelser er innhentet før oppstart, at tiltakene bygger på oppdatert kunnskap, og at gjennomføringen skjer i anbefalte perioder av året for å ivareta hensynet til sjøørret.

Foto 1 EL-fiske i Råbekken. Foto: Rosenvinge

2 Rammevilkår

2.1 Målsetting

Tiltakene som skal gjennomføres for ørret i 2026 har som mål å styrke de lokale ørretbestandene i bekker i Fredrikstad gjennom:

- fjerning eller utbedring av vandringshindre
- forbedring av gyte- og oppvekstområder

2.2 Kostnadsramme

Det er foreløpig avsatt kr. 100 000 til tiltak knyttet til vandringshindre og gyteområder i utvalgte ørretførende bekker.

2.3 Føringer i vedtatt handlingsplan

Tiltakene skal først og fremst foregå i de bekkene som er omtalt i «Handlingsplan for bekker 2021–2025» (1), og som er listet opp her:

- Kallerødbekken
- Bossumbekken
- Slevikbekken
- Hunnbekken
- Torpebekken

I Handlingsplanen er ett av de vedtatte tiltakene for disse bekkene at rapport «Tilstandskartlegging for sjøørret i utvalgte bekker» (2), skal følges opp ved at kommunen inngår samarbeid med lokale jeger- og fiskeforeninger om forbedring av gyteområder og fjerning av vandringshindre. I rapportutkastet «Gjennomførte tiltak fram til 2024» (3), framgår det at det kun er inngått avtale for Torpebekken. Tiltaket er derfor vurdert som delvis gjennomført.

3 Elingårdsbekken – tiltaksområde i 2026

For å få et best mulig grunnlag for å avgjøre hvilken bekk det bør gjennomføres ørrettiltak i for 2026, er påbegynte, men ikke gjennomførte tiltak i andre ørretførende bekker i Fredrikstad vurdert opp mot tiltakene som er vedtatt i handlingsplanen. I tillegg har NJFF Østfold utarbeidet rapporten «Anadrome bekker i Østfold – fisk, habitat, status og tiltak 2025» (4) med den tilhørende «Tiltaksoversikt anadrome bekker Østfold» (5). Disse dokumentene gir oppdatert kunnskap om tilstanden i ørretførende bekker i Fredrikstad. Sammenholdt med informasjon om hvor tiltak allerede er påbegynt, gir dette et solid grunnlag for å vurdere og prioritere aktuelle tiltaksområder.

Med bakgrunn i dette kunnskapsgrunnlaget sammen med vurderinger av forventet effekt av ulike tiltak, gjennomførbarhet innenfor tidsrammen og tilgjengelige midler, peker Elingårdsbekken seg ut som den mest hensiktsmessige bekken for gjennomføring av ørrettiltak i 2026.

Torpebekken, hvor det allerede foreligger et etablert samarbeid med en jeger- og fiskerforening, vil være et naturlig andrevalg. Deretter bør Kallerødbekken, Bossumbekken,

Slevikbekken og Hunnbekken vurderes, men først etter en gjennomgang opp mot oppdatert kunnskapsgrunnlag.

3.1 Fakta om Elingårdsbekken

Elingårdsbekken drenerer arealene øst og sør for Elingård i Onsøy og munner ut omtrent midt i Elingårdskilen. Den anadrome strekningen er om lag 600 meter, fram til en vanningsdam som er vurdert til å være et fullstendig vandringshinder for fisk. Omtrent 500 meter fra munningen ligger en veikulvert som i dag trolig utgjør et temporært vandringshinder ved lav vannføring.

På store deler av den anadrome strekningen er kantvegetasjonen godt bevart. I de nedre partiene er den derimot i stor grad fjernet som følge av hogst og beite. Bekkemorfologien består hovedsakelig av et «kulp–stryk» med små brekanter, men det finnes relativt få områder som er godt egnet som gytehabitat.

Oppstrøms vanningsdammen er bekken svært sakteflytende og svakt meanderende over flere hundre meter, med unntak av de øverste 150 meterne før bekken blir sterkt kanalisert og mister sin funksjon som gytebekk.

Figur 2 Elingårdsbekken i Fredrikstad kommune

4 Tiltak – beskrivelse og gjennomføring

Tiltak i Elingårdsbekken har tidligere vært foreslått og vurdert i flere sammenhenger, blant annet i Norconsult sin rapport «*Forvaltningsplan for tre sjøørretbekker*», utarbeidet av Kjetil Sandem i 2019, i e-post fra Onsøy Jeger- og Fiskeforening datert 16.02.2022, og i kommunens befaringsnotat av 10.03.2022.

Videre har Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold utarbeidet rapporten *Anadrome bekker i Østfold – fisk, habitat, status og tiltak 2025*, med tilhørende *Tiltaksoversikt anadrome bekker Østfold*. Disse dokumentene gir oppdatert kunnskap om tilstanden i ørretførende bekker i Fredrikstad hvor Elingårdsbekken er en av dem. I tillegg har kommunen mottatt en oppsummering av befaring og el-fiske fra Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, datert 23.03.2026. Det samlede kunnskapsgrunnlaget er vedlagt dette notatet og danner grunnlaget for det videre arbeidet med tiltak i Elingårdsbekken.

Figur 3 Elingårdsbekken

Den 23.03.2026 gjennomførte virksomhet Miljø og landbruk en befaring i Elingårdsbekken. Befaringen ble utført med representanter fra Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold (NJFF), Onsøy Jeger- og Fiskeforening (OJFF), Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, Fredrikstad kommune kommunalteknisk drift Veidrift og Vann og avløp. Formålet med befaringen var å vurdere hvilke konkrete tiltak som bør gjennomføres og hvem som kunne gjøre hva og når.

Godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for alle naturtiltak som gjennomføres. Derfor tok Ole-Håkon Heier fra NJFF Østfold initiativ til å gjennomføre elektrisk fiske (el-fiske) i bekken oppstrøms veikulverten i Ytterstadveien og oppstrøms Møllendammen. El-fisket skulle gi informasjon om hvor langt opp i bekken ørreten faktisk kommer i dag. Grunneierne ble informert både om befaringen og el-fisket i forkant, og Statsforvalteren hadde gitt nødvendige tillatelser til el-fisket.

Figur 4 Bekkestrekning for planlagt el-fiske er markert med rød linje i kartet

I forbindelse med planlegging og gjennomføring av tiltak i Elingårdsbekken gjøres det oppmerksom på at Fredrikstad kommune forpakter arealet på nordsiden av bekken til Jo Poppe. Det foreligger en forpaktningssavtale mellom Fredrikstad kommune, ved teknisk direktør og Jo Poppe, som gjelder frem til 31.12.2030. Det er viktig at forpakter, i likhet med øvrige berørte parter, blir kontaktet og informert om det planlagte arbeidet i bekken. Forpaktningssavtalen er vedlagt dette notatet.

4.1 Temporært vandringshinder – kulvert under Ytterstadveien

4.1.1 Tiltak 1

Gjenoppbygging av forbygning rundt kulvert ved å fjerne eller omplassere steinblokker som har glidd ut ved utløp kulvert, forsterke bekkesider.
Økologisk forsvarlig tynning av enkelte trær (hvis behov)

I Norconsult sin rapport fra 2019, gis det en beskrivelse av steinblokker i forbygningen rundt kulverten som har glidd ut i bekkeløpet. I rapporten foreslås at forbygningen gjenopprettes ved at disse blir flyttet slik at de ikke hindrer oppvandring av gytefisk. Under befaring den 23.3.2026, ble det observert at stein over utløpet av kulverten var i ferd med å falle ut og det lå nedfalte steiner i bekkeløpet.

Figur 5 Utløp av kulvert, utglidning av steinblokker

Beskrivelse av tiltaket

Det må rettes opp i steinblokker som har glidd ut i forbygningen og falt ned i bekkeløpet. I Norconsult sin rapport foreslås at blokkene flyttes slik at bekkeløpet smalner inn nedstrøms kulverten for å oppnå en oppstuvningseffekt, for på denne måte å kunne heve vannspeilet mot kulvertutløpet. I kombinasjon med tiltak 2 beskrevet nedenfor, vil dette gi ørreten mulighet til å vandre gjennom kulverten i de periodene av året hvor kulverten i dag vurderes å være et vandringshinder, altså i tørre perioder. Norconsult presiserer at bekkeløpet ved forbygningen for det meste bør ha en bredde ≥ 30 cm ved innsnevringene.

I tillegg må sidene av bekken forsterkes med stein for å hindre utglidning i forbygningen igjen. Arbeidet utføres ved hjelp av gravemaskin som beltes fra Ytterstadveien og ned til tiltaksområdet langs sørsiden av bekken. I tilfelle nordsiden av bekken må benyttes kan det bli behov for noe tynning av vegetasjon for å etablere tilstrekkelig arbeidsplass for gravemaskin. Eventuell tynning skal gjennomføres på en økologisk forsvarlig måte, og stubber skal i størst mulig grad bli stående igjen slik at mest mulig av stammene bevares. Dersom tynning blir nødvendig, skal kantsonen reetableres med ny beplantning som et avsluttende kompenserende tiltak. Beplantning er beskrevet under tiltak 2.

Tiltaket vil kreve tillatelse etter *forskrift om fysiske inngrep i vassdrag*, og samtykke fra grunneier og forpakter. Arbeidet må planlegges slik at det tar hensyn til både fuglers hekketid og ørretens vandrings- og gyteperioder. For ørretens del kan tiltak gjennomføres i hele perioden fra januar til og med september.

Ansvar

- **Gjenoppbygging av forbygning rundt kulvert gjennom å fjerne eller omplassere steinblokker som har glidd ut ved utløp kulvert, forsterke bekkesider.**
Økologisk forsvarlig tynning av enkelte trær (hvis behov): Brødrene Ødegård Maskindrift AS i tråd med kommunens rammeavtaler, kravspesifikasjon og dette befaringsnotatet. Kommunalteknisk drift veidrift eier kulverten og alle tiltak i tilknytning til denne skal bekostes av veieier.

4.1.2 Tiltak 2

Terskling nedstrøms utløpet, forsterke bekkesider, utlegging av gytegrus og beplantning. Økologisk forsvarlig tynning av enkelte trær (hvis behov)

NJFF Østfold anbefaler at det gjennomføres tiltak for å heve vannstanden slik at middelvannet når opp til og delvis inn i kulverten for å sikre tilstrekkelig vannstand for ørretens vandring i tørre perioder av året. Dette antas å kunne gjennomføres relativt rimelig og uten økt erosjonsrisiko for tilstøtende vei. Det presiseres at oppstuvning av vann nedstrøms kulverten kun skal medføre et mindre fall fra kulvertutløpet, og ikke påvirke kulvertens kapasitet.

Beskrivelse av tiltaket

NJFF Østfold anbefaler at det bygges 2 - 3 terskler nedstrøms utløpet av kulverten der vannstrømmen samles mot midten. Hensikten med dette er at vannspeilet, ved middels til høy vannføring, skal stue seg opp slik at middelvannet når opp til og om lag 2 meter inn i kulverten. Til dette kan man gjenbruke passende stein fra det eksisterende bekkeløpet.

I tillegg må bekkesidene forsterkes med stein fra der arbeidet til Kommunalteknisk drift veidrift blir avsluttet (tiltaket beskrevet ovenfor) til cirka 10 - 15 meter nedstrøms utløpet. Flere av steinene her har også glidd ut i bekkeløpet. Når dette er på plass, vil forholdene ligge til rette for å legge ut gytegrus på egnede steder.

Arbeidet utføres ved hjelp av gravemaskin som beltes fra Ytterstadveien og ned til tiltaksområdet langs sørsiden av bekken. I tilfelle nordsiden av bekken må benyttes kan det bli behov for noe tynning av vegetasjon for å etablere tilstrekkelig arbeidsplass for gravemaskin med mindre dette allerede er utført som del av tiltak 2 nevnt ovenfor. Eventuell tynning skal gjennomføres på en økologisk forsvarlig måte, og stubber skal i størst mulig grad bli stående igjen slik at mest mulig av stammene bevares

Dersom tynning blir nødvendig, skal kantsonen reetableres med ny beplantning som et avsluttende kompenserende tiltak. De plantes vanligvis med ca. 1,5 meters avstand i rekke, eller i små klynger. Slik beplantning vil bidra til å stabilisere kantsonen og forbedre habitatkvaliteten over tid. Oretrær kan hentes kostnadsfritt ved Rød planteskole. For nærmere koordinering kan Maria Bislingen ved Vannområde Glomma Sør kontaktes. All beplantning gjennomføres i tråd med samtykke fra grunneier eller forpakter.

Figur 6 Utløpet til kulvert under Ytterstadveien

Fredrikstad kommune er forpliktet til å følge kommunens gjeldende rammeavtaler. Det vil derfor være naturlig at samme firma som Kommunalteknisk drift Veidrift benytter til gjennomføring av tiltak 1, også engasjeres til å utføre deler av tiltak 2. Dette gjelder terskling og forsterkning av bekkesidene nedenfor kulvertutløpet. OJFF og/eller NJFF Østfold kan inviteres til å være tilstede/delta for å sikre et best mulig resultat med hensyn til ørretens behov.

Tiltaket vil kreve tillatelse etter *forskrift om fysiske inngrep i vassdrag*, og samtykke fra grunneier og forpakter. Arbeidet må planlegges slik at det tar hensyn til både fuglers hekketid og ørretens vandrings- og gyteperioder. For ørretens del kan tiltak gjennomføres i hele perioden fra januar til og med september.

Ansvar

- **Terskling nedstrøms utløpet, forsterke bekkesider. Økologisk forsvarlig tynning av enkelte trær (hvis behov):** Brødrene Ødegård Maskindrift AS i tråd med kommunens rammeavtaler, kravspesifikasjon og dette befaringsnotatet.
- **Anskaffelse av gytegrus:** Kommunen vil stå for innkjøp av gytegrus.
- **Utlekking av gytegrus nedstrøms kulvert:** OJFF kan bistå med selve utleggingen.
- **Reetablering av kantsone og forynging med nye trær nedstrøms kulvert:** Kommunen eller OJFF i samarbeid med kommunen og Vannområde Glomma Sør.

4.1.3 Tiltak 3

Etablere fleksiterskler i kulvert, utlegging av gytegrus oppstrøms kulvert

Kulverten i Ytterstadveien er omtrent 25–30 meter lang. Det er tidligere vurdert at denne lengden, kombinert med de daværende vannhastighetene, kunne gjøre passasjen utfordrende for ørret. Under befaringen den 23.03.2026 ble forholdet vurdert på nytt.

Beskrivelse av tiltaket

Kulverten har flere bend og en ujevn utforming, men er langt fra optimal med tanke på fiskevandring – særlig i den nedre delen. Det vurderes likevel som sannsynlig at gytevandrende ørret kan passere gjennom kulverten ved visse vannføringer og at fleksiterskler i kulverten er et tiltak som kan avventes. Å avvente forutsetter at tiltak 1 og 2 beskrevet ovenfor, blir gjennomført. Disse tiltakene er spesielt viktige dersom fisken får tilgang til områdene oppstrøms Mølledammen som er vurdert til et absolutt vandringshinder (se beskrivelse «*Utfordring – Absolutt vandringshinder - foss opp til Mølledammen*», nedenfor).

Vurderingene støttes av resultatene fra el-fiske som ble gjennomført i området fra like oppstrøms kulverten og videre mot Mølledammen. Her ble det registrert 23 ett- og toårige ørret, noe som viser at ørreten kan passere ved visse vannføringer.

Forholdene oppstrøms kulvert vurderes som gode, men kan likevel forbedres ytterligere gjennom tilførsel av mer gytegrus.

Arbeidet må planlegges slik at det tar hensyn til både fuglers hekketid og ørretens vandrings- og gyteperioder. For ørretens del kan tiltak gjennomføres i hele perioden fra januar til og med september.

Ansvar

- **Etablere fleksiterskler i kulvert:** Avventes inntil videre, men en forutsetning er at tiltak 1 og 2, blir gjennomført.
- **Anskaffelse av gytegrus:** Kommunen vil stå for innkjøp av gytegrus
- **Utlegging av gytegrus oppstrøms kulvert:** OJFF kan bistå med selve utleggingen.

4.2 Temporært vandringshinder, gjerde på tvers av bekken

4.2.1 Tiltak 4

Reparere gjerdet med vekt på tilrettelegging for fiskevandring

Om lag 15–20 meter nedstrøms vandringshinderet ved Mølledammen stod det tidligere et gjerde som krysset bekken. Dette gjerdet ble ofte tilstoppet av drivmateriale og fungerte dermed som et vandringshinder ved middels til lav vannføring. Under befaringen ble det observert at gjerdet var revet bort av strømmen.

Eiendommen der gjerdet gikk på tvers av bekken er kommunalt, men området leies i dag ut til forpakter Jo Poppe. Han benytter arealet til sauebeite, og gjerdet har hatt funksjon som avgrensing for beiteområdet.

Beskrivelse av tiltaket

Det vurderes at sau i hovedsak bør beite på nordsiden av bekken. Med en slik løsning vil det ikke være behov for et gjerde som krysser bekken. I stedet bør gjerdet etableres langs bekken på strekningen opp til damkrona på nordsiden. På sørsiden, og i området nedstrøms damkrona, vurderes det som unødvendig at sau oppholder seg. Denne løsningen innebærer minimal reduksjon av reelt beiteareal.

Eiendomsgrensene slik de fremgår av kommunekartet er kun veiledende og viser ikke nødvendigvis nøyaktig grenseforløp. For å kunne planlegge tiltaket kan det derfor bli nødvendig å måle opp eiendomsgrensene mer presist. En slik avklaring vil også være et nyttig kunnskapsgrunnlag i arbeidet med det absolutte vandringshinderet ved Mølledammen.

Det foreligger et eldre målebrev for eiendom 102/83. Dersom grensemerkene fortsatt finnes i terrenget, kan det være tilstrekkelig å identifisere to av disse for å kunne legge målebrevets grenser inn i kommunekartet. Det anbefales derfor å gjennomføre en befaring i første omgang for å avklare om grensemerkene kan lokaliseres. Dersom målebrevet gir tilstrekkelig avklaring av grunneierforholdene i områder hvor det i dag er usikkerhet, kan dette gjøre en ny oppmåling unødvendig.

Dersom det likevel viser seg nødvendig med oppmåling, vil det være tilstrekkelig å måle inn to grensepunkter. Myndighet til å rekvirere eller bestille kartlegging av eksisterende eiendomsgrenser ligger hos Teknisk forvaltning Eiendom, ved Tore Fuglår. Anslått kostnad for oppmåling av to punkter er om lag kr 15 000.

Alternativt kan dokumentert samtykke fra berørte grunneiere innenfor tiltaksområdet erstatte behovet for befaring etter grensemerker og oppmåling.

Det må tas kontakt med både grunneier og forpakter for å avtale befaring om tiltak 4. Representanter fra faggruppe miljø og natur samt landbruk skal delta. Dersom gjerdet skal repareres, er det viktig at det utformes slik at det ikke igjen fungerer som et vandringshinder for ørret. Videre bør forslag til endret disponering av arealet, herunder begrensning av beite med sau på sørsiden, legges frem for forpakter.

Ansvar

- **Reparere gjerdet med vekt på tilrettelegging for fiskevandring:** Reparasjon eventuelt omlegging av gjerde er det forpakter i tråd med forpakteravtalen som har ansvar for. Det vises til avtalens punkt 11. om bruken av arealet, står det blant annet at *«De varige beiteene skal beites av husdyr og forpakter har gjerdeplikt i henhold til dette. Gjerder og grunder skal ha godt vedlikehold og det skal rydde årlig for vegetasjon i umiddelbar nærhet»*.
- **Innhente samtykke versus oppmåling av eiendomsgrenser:** Innhenting av samtykke fra antatte grunneiere innenfor tiltaksområdet kan erstatte behovet for oppmåling av eiendomsgrenser og dermed redusere kostnadene. Samtykke vil også gjøre det unødvendig å gjennomføre befaring med sikte på å lokalisere eldre grensemerker i terrenget og få lagt inn målebrev i kommunekartet.

4.3 Absolutt vandringshinder - foss opp til Mølledammen

4.3.1 Tiltak 5

Tilrettelegging for fiskevandring forbi fossen i Mølledammen

Tiltak ved vandringshinderet ved Mølledammen kan vurderes forutsatt at det er faglig forsvarlig å gjeninnføre arter i bekkestrekningen oppstrøms Mølledammen, og at det gjenstår tilstrekkelige midler etter gjennomføring av øvrige tiltak i 2026. Alternativt kan nødvendige forarbeider gjennomføres i 2026, med sikte på å gjennomføre selve tiltakene i 2027, forutsatt tildeling av midler til naturtiltak.

Figur 7 Foss nedstrøms Mølledammen

Beskrivelse av tiltaket

Fossen fra Mølledammen utgjør et absolutt vandringshinder for ørret. NJFF Østfold vurderer at det ved stor vannstand om høsten så vil sjøørret med nødvendige tiltak, kunne komme seg opp i sideløpet sør for Mølledammen. Men det må først og fremst avklares med Statsforvalteren om ørret oppstrøms fossen kan medføre konflikt med amfibier eller andre sårbare arter. Historisk sett har det vært ørret på denne bekkestrekningen tidligere (Norconsult sin rapport «*Forvaltningsplan for tre sjøørretbekker*», utarbeidet av Kjetil Sandem i 2019). Rådgøring med og faglig avklaring fra Statsforvalteren er derfor en forutsetning for videre arbeid med tiltaket.

Videre er det behov for en vurdering fra Byantikvaren. I tillegg må øvrige nødvendige tillatelser og samtykker innhentes, ettersom tiltaket vil innebære omfattende inngrep i vassdraget.

Under stien ved trebroa over damkrona, ligger det to rør. Hensikten til disse er ukjent, men det ser tilsynelatende ut til å være et overvannsløp. Det vurderes at dette overløpet kan bygges om til en åpen vandringsvei for ørret. Da må disse to rørene fjernes slik at vi får et åpent, steinplastret bekkeløp. I den forbindelse er det nødvendig å flytte tre store steiner sør på damkrona. Det er nødvendig å etablere en liten bro over det nyetablerte bekkeløpet. Her er det viktig å vurdere om åpent bekkeløp vil medføre inngrep i stien. Stien synes å være universelt utformet, og tiltaket må ikke endre på dette.

Figur 8 Overvannsrør under stien ved trebroa nedstrøms Mølledammen og innløpet i Mølledammen

Før bekkeløpet etableres, må det støpes en fisketrapp på fjellet nedstrøms damkrona, med 3 - 5 terskler. Deretter må vannføringen i bekkeløpet tilpasses slik at det ved høyere vannstand går like mye vann i bekkeløpet som i hovedutløpet. Det kan gjøres ved å lage spalte i damkrona og tilpasse denne i forhold til bekkeoverløpet.

Det er viktig at oppvandrende sjøørret i størst mulig grad velger sideløpet på sørsiden ved høy vannstand i oktober-november. OJFF har filmet sideløpet. Filmene er vedlagt dette notatet.

Figur 9 Grovskisse over tiltaket ved Mølledammen utarbeidet av NJFF Østfold

Tiltaket vil kreve tillatelse etter *forskrift om fysiske inngrep i vassdrag*, og samtykke fra grunneier og forpakter. Tiltaket må i tillegg vurderes opp mot eventuelle eksisterende begrensninger i området. Tiltaket innebærer ingen heving av vannspeilet, og det vil derfor ikke være nødvendig å vurdere tiltaket i lys av marine leireforekomster som NVE har kartlagt i området. Arbeidet må planlegges slik at det tar hensyn til både fuglers hekketid og ørretens vandrings- og gyteperioder nedstrøms fossen. For ørretens del kan tiltak gjennomføres i hele perioden fra januar til og med september.

Ansvar

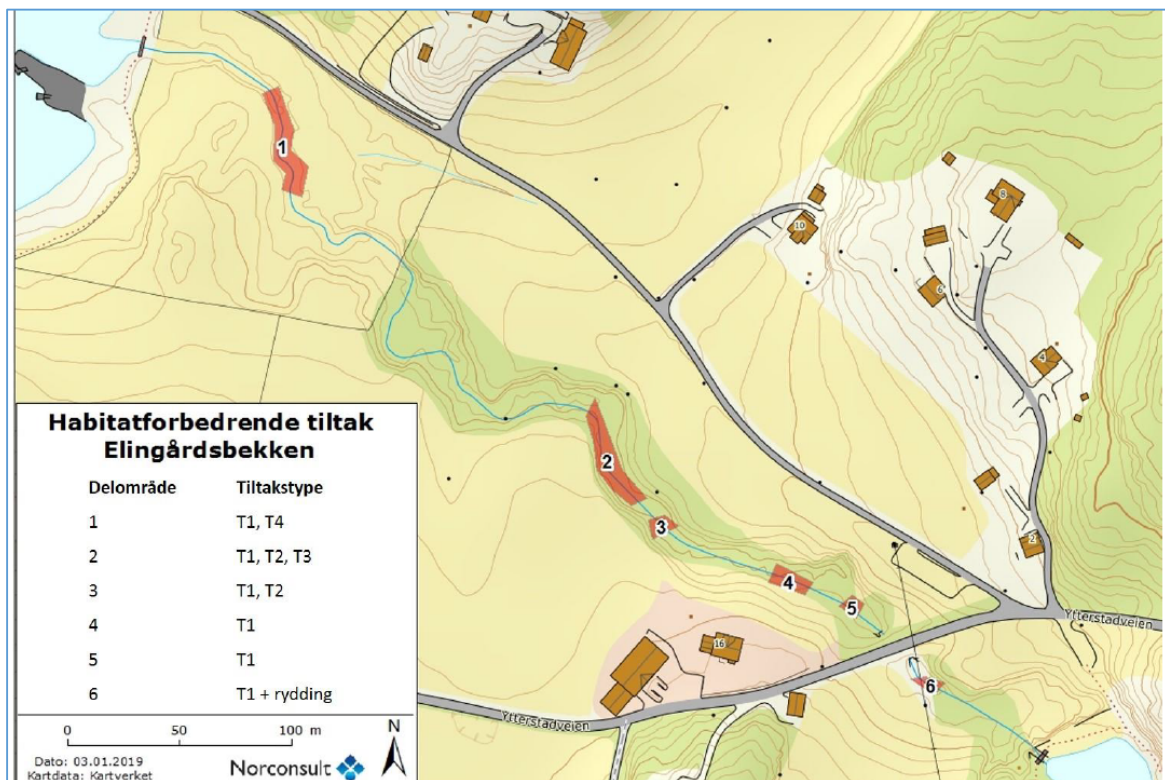
- **Forarbeider:** Det er behov for en rekke faglige og administrative avklaringer. Disse forarbeidene gjennomføres av Fredrikstad kommune, ved virksomhet Miljø og landbruk. Ansvarsfordelingen for den videre gjennomføringen av tiltaket vil avhenge av resultatet av disse avklaringene
- **Støpe fisketrapp på fjell med 3 – 5 terskler, spalte i damkrona:** Må avklares
- **Flytte tre store steiner sør for damkrona, fjerne overvannsrør, etablere steinplastret bekkeløp og en bro over det åpne bekkeløpet:** Må avklares

4.4 Sparsomt med gytegrus i delområde 1 - 6

4.4.1 Tiltak 6

Innkjøp og utlegging av gytegrus

I Norconsult sin rapport fra 2019 foreligger det et kart som viser habitatsforbedrende tiltak i Elingårdsbekken. Her anbefales det at gytegrus legges ut i delområde 1 - 6, og at vannet fordeler grusen ut i bekken der det faller seg naturlig. I tillegg innehar området mellom kulverten og Mølledammen, et begrenset område med noe fall der det kan være aktuelt å legge ut gytegrus.

Figur 10 Kartfesting av foreslåtte habitatsforbedrende tiltak i Elingårdsbekken, «Forvaltningsplan for tre sjørretbekker», utarbeidet av Norconsult ved Kjetil Sandem i 2019

Ansvar

- **Anskaffelse av gytegrus:** Kommunen vil stå for innkjøp av gytegrus
- **Utlekking av gytegrus i delområde 1 – 6:** OJFF kan bistå med selve utleggingen av gytegrusen (utlegging av gytegrus i delområde 5 og 6 blir også omtalt under beskrivelse av tiltak 2 og 3 ovenfor).

4.5 Foreløpige resultater fra el-fiske oppstrøms Mølledammen

Etter befaringen ble det gjennomført el-fiske oppstrøms Mølledammen for å avklare om fossen ved Mølledammen faktisk utgjør et absolutt vandringshinder.

Oppstrøms Mølledammen består bunnen av fast leire, med dybder ned mot over én meter. Partiet er stilleflytende, og det ble ikke gjort funn av ørret. Imidlertid ble det registrert en karuss som trolig også finnes i Mølledammen.

Strekningen nedstrøms Elinborgveien ble både befart og el-fisket. Her er forholdene svært gode for ørret og vurdert som et bra gytestrekk, men uten fangst. Om det tilrettelegges for fiskevandring forbi fossen i Mølledammen vil ørreten kunne vandre inn i dette området og videre oppover i vassdraget. Tiltaket vil gi ørreten tilgang på en bekkestrekning på om lag 750 meter, før bekken igjen blir sterkt kanalisert gjennom jordbruksområder.

Videre oppstrøms er ikke befart, men både det sørlige og nordlige løpet har relativt lite fall og kan undersøkes nærmere ved en senere anledning

Figur 11 Kart som viser strekningen fra Mølledammen opp til Elinborgveien. Bra gytestrekk er merket blått

5 Referanseliste

- (1) [Handlingsplan-bekker-2021-2025-vedtatt.pdf](#)
- (2) [Tilstandskartlegging for sjøørret i utvalgte bekker](#)
- (3) [Gjennomførte tiltak fram til 2024 - vedlegg til planen.docx](#)
- (4) [Anadrome bekker i Østfold fisk, habitat, status og tiltak 2025 komprimert.pdf](#)
- (5) [Tiltaksoversikt anadrome bekker Østfold.xlsx](#)
- (6) [Befaringsnotat - Elingårdsbekken – Notat fra befaring 11.03.22](#) (sak 2021/13961-80)
- (7) [Forvaltningsplan for tre sjøørretbekker – Norconsult ved Kjetil Sandem i 2019](#)
- (8) [Brev av 11.03.2022](#) (sak 2012/13961-81)
- (9) [NJFF Østfold sine innspill i epost datert 28.02.2026](#) (sak 2026/4912-7)
- (10) [Fremdriftsplan for tiltak for ørret i Elingårdsbekken 2026](#) (oppdateres fortløpende)

6 **Vedlegg 1:** Fremdriftsplan for tiltak for ørret i Elingårdsbekken 2026 (foreløpig)

